

Naturvernforbundet
Friends of the Earth Norway

HVA SKJER PÅ KLIMAMØTET I BONN?

Årets første klimaforhandlingsmøte finner sted i Bonn i Tyskland i månedsskiftet april/mai. De over 20 år gamle klimaforhandlingene har blitt omstartet, og retter nå fokuset mot en ny, omfattende avtale i 2015.

Klimatoppmøtet i Doha i desember i fjor satte sluttstrek for mye av det som klimaforhandlingene har handlet om siden 2007. Den forlengede Kyoto-avtalen og annet internasjonalt klimaregelverk som skal gjelde fram til 2020 ble i Doha ferdigstilt. Nå foregår forhandlingene i den nye «plattformen» som ble etablert i Durban i 2011, Durban Platform for Enhanced Action, eller ADP.

Denne plattformens mest konkrete mål er en ny, internasjonal klimaavtale som skal gjelde for alle land. Denne avtalen skal være ferdigforhandlet i 2015, og tre i kraft fra 2020. Men i tillegg til det som angår perioden *etter* 2020, skal det også jobbes hardt med å øke klimaambisjonene for perioden *før* 2020. Dette med bakgrunn i at selv den mest optimistiske tolkning og ambisiøse gjennomføring av dagens utslippslovnader vil gi dramatiske temperaturøkninger. Hvis ikke større utslippskutt gjennomføres allerede før 2020, kan sjansen ryke for å nå det 2-gradersmålet alle land samlet seg om i 2010.

Det er altså to krevende hovedoppgaver klimaforhandlerne nå gyver løs på, og må bli ferdig med i løpet av to og et halvt år. Når forhandlerne samles i Bonn i april/mai, er det med håp om blant annet å tegne opp mer konkret hvordan en 2015-avtale kan se ut. Dette skjer ikke i form av forhandlinger om konkret tekst, men gjennom rundebord og verksteder.

Hva slags avtale i 2015?

Durban-toppmøtet i 2011 slo fast at 2015-avtalen skal være «en protokoll, et annet juridisk instrument eller et omforent resultat med juridisk kraft». Utgangspunktet for ADP er altså en ganske sterk føring i retning av en juridisk bindende avtale, slik Kyoto-avtalen er i dag. Samtidig er det klart at toneangivende, store land i både nord og sør, som USA og Kina, alltid har vært motvillig til denne typen avtale.

2015-avtalen skal være «applicable to all», gjeldende for alle. Hva dette nøyaktig betyr er det imidlertid delte meninger om, når det gjelder hvilke land som eventuelt skal forpliktes og på hvilke måter. Tidligere i vår har de minst utviklede landene, den såkalte LDC-gruppa, signalisert at de nå er rede til å underlegge seg juridisk bindende forpliktelser. Dette kan bidra til å legge press på de store landene både i nord og sør.

Mange parter er opptatt av at avtalen som framforhandles i 2015 må bli et mer dynamisk verktøy enn dagens avtaleverk, for å kunne tilpasse seg ny kunnskap om behovene for utslippskutt. FNs Klimapanelers femte hovedrapport kommer i 2014, tidsnok til å informere forhandlingene om den nye avtalen. Denne rapporten blir imidlertid neppe den siste, og mange håper å lage et avtaleverk som legger til rette for å øke ambisjonene etter hvert som behovene øker.

Hvordan dele innsatsen?

Det som mer enn noe representerer noe nytt i den nye runden med klimaforhandlinger, er at det ligger an til at flere land ansvarliggjøres. Klimakonvensjonens prinsipper om «felles, men ulikt ansvar» har så langt gitt seg utslag i en binær og statisk todeling av verden i industrialiserte og ikke-industrialiserte. De industrialiserte landene avspeiler i stor grad medlemskapet i OECD per begynnelsen av 1990-tallet. I dag er flere land som er definert som utviklingsland, eksempelvis Singapore, rikere enn de minst velstående industrilandene. I tillegg mener mange at raskt framvoksende utviklingsland som Kina må ansvarliggjøres mer. Kinesiske utslipp per innbygger nærmer seg nå raskt EU-nivået. Samtidig har Kina og ikke minst andre utviklingsland historisk sett stått for langt lavere utslipp enn de rike landene.

Hvis verdens land klarer å bli enige om en fornyet forståelse av klimarettferdighet, kan det være nøkkelen som trengs for å utløse de nødvendige ambisjonene fra alle land. I motsatt og verste fall kan de svært ulike oppfatningene om hvem som har ansvar og kapasitet til å handle, føre til at hele forhandlingsrunden kjører seg fast. Diskusjonene utover året i år kan gi svar om hvordan forhandlerne konkret har tenkt til å gripe tak i denne endringsprosessen.

Økt innsats før 2020

I arbeidet med å øke klimaambisjonene for perioden før 2020 har mye oppmerksomhet så langt vært rettet mot ulike internasjonale samarbeidsprosjekter. Disse foregår i stor grad utenfor rammene av FNs Klimakonvensjon. En rekke land har gått sammen i et arbeid for å redusere utslippene av såkalte kortlivede klimadrivere. I FNs luftfartsorganisasjon og skipsfartsorganisasjon jobbes det med økonomiske virkemidler som kan gjøre noe med utslipp fra internasjonal transport, samtidig som det kan drive inn sårt tiltrengte midler til klimafinansiering.

Skal de nødvendige utslippskuttene realiseres, blir det vanskelig å unngå også de ulike landenes klimamål. Landene som deltar i Kyoto-avtalen har forpliktet seg til å revidere sine mål innen 2014. Tøffe forhandlinger må antakelig til for å få andre land til å skjerpe egne utslippsmål, blant disse USA, Canada, Japan og Russland.